

C-683/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. november 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona (Spanyolország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. október 10.

Felperes:

Encarna

Alperes:

Elías

Az alapügy tárgya

A szülők megegyezésén alapuló gyermekelhelyezési eljárás – Közös szülői felügyelet – Végrehajtás iránti kérelem – A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelme – A személyes adatok kezelésének jogszerűsége az eljárás keretében – Nem az érintett hozzájárulásán, vagy az uniós, illetve a tagállami jogon alapuló továbbítás

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Értelmezésre irányuló előzetes döntéshozatal iránti kérelem – EUMSZ 267. cikk – A nemzeti gyakorlat összeegyeztethetősége az (EU) 2016/679 rendelettel – A személyes adatoknak nem az érintett hozzájárulásán, vagy az uniós, illetve a tagállami jogon alapuló továbbítása – Az Európai Unió működéséről szóló szerződés – A 16. cikk (1) bekezdése – Személyes adatok védelme – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 7., 8., 24., 47. és 52. cikk – Isztambuli Egyezmény – A 48. cikk (1) bekezdése – Emberi jogok európai egyezménye – 8. cikk

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) Sérti-e a 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikkének (4) bekezdését a felek, valamint a gyermekek és fiatalok személyes adatainak a bíróság által a szülői koordinátor számára történő továbbítása, valamint az előbbieknél a harmadik felek nyilvántartásaiban (az egészségügyi nyilvántartásokat is ideértve) kezelt személyes adataikhoz való hozzáférés engedélyezése törvényi vagy rendeleti előírás nélkül?

2) Ha a bíróság továbbíthatja a felek, valamint a gyermekek és fiatalok személyes adatait, sérti-e az EUMSZ 16. cikket, valamint a Charta 7. cikkét (a magán- és családi élet tiszteletben tartása), 8. cikkét (a személyes adatok védelme) és 52. cikkét (a jogok és elvek hatálya és értelmezése) az ilyen adatoknak a bíróság által a szülői koordinátor számára történő továbbítása?

3) Összhangban van-e a Charta 24. cikkével összefüggésben az (EU) 2016/679 rendelet 6. cikkének (4) bekezdésével az adatoknak a szülői koordinátor számára a gyermek tekintetében történő előzetes meghallgatása és a gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálata nélkül történő továbbítása?

4) Sérti-e a Charta 7. és 24. cikkével összefüggésben az Isztambuli Egyezmény kötelező alternatív vitarendezési eljárások alkalmazását tiltó 48. cikkének (1) bekezdését az a tény, hogy a szülői koordinátor számára erőszakos helyzet esetén a szülői felügyelet és/vagy a gyermekelhelyezés és/vagy a láthatás gyakorlását érintő döntések meghozatala érdekében továbbítják a gyermek adatait?

5) Sérti-e a Charta 47. cikkét (a hatékony jogorvoslathoz való jog), hogy amennyiben a bíróság jogosult a felek személyes adatait továbbítani, ezen adattovábbítás következményeként a szülői koordinátor díjazását – azon tény alapján, hogy kirendeléséről a bíróság határozott – szükségszerűen a feleknek kell viselniük, még akkor is, ha költségmentességben részesültek?

A nemzetközi jog és az uniós jog hivatkozott rendelkezései

2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 2016/679 rendelet), 6. cikk, (4) bekezdés

Az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta), 7., 8., 24., 47. és 52. cikk

Az emberi jogok európai egyezménye, 8. cikk

Isztambuli Egyezmény, 48. cikk, (1) bekezdés

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 14. számú (2013) általános megjegyzése.

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales (a személyes adatok védelméről és a digitális jogok biztosításáról szóló, 2018. december 5-i 3/2018. sz. sarkalatos törvény; a továbbiakban: 3/2018. sz. sarkalatos törvény), 8. cikk.

Ley Orgánica del Poder Judicial (az igazságszolgáltatásról szóló sarkalatos törvény), 236. *quinquies* cikk

Az ügy tényállásának és az alapügynek a rövid ismertetése

- 1 Encarna asszony és Elías úr párkapcsolata 2017 közepétől 2019 november hónap végéig tartott. Lányuk, María 2017-ben született.
- 2 A szülők párkapcsolatának megszakadását követően a Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona (barcelonai 19. sz. elsőfokú bíróság) 2020. június 16-án a gyermek feletti szülői felügyeleti jogot a szülőknek közösen, a gyermekelhelyezési jogot pedig Encarna asszonynak ítélte.
- 3 A Juzgado de Instrucción n.º 1 de Tremp (trempi 1. sz. vizsgálóbíróság) a María sérelmére elkövetett emberölés büntettének kísérlete ügyében folytatott vizsgálat keretében 2020. június 28-án a gyermekelhelyezés módosításával e jogot Elías úrnak ítélte, Encarna asszonynak pedig megtiltotta, hogy Elías úr, valamint a közös lányuk közelébe menjen és velük kommunikáljon.
- 4 2021. április 30-án a Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelona (barcelonai 19. sz. elsőfokú bíróság) ítéletet hozott, amelyben megerősítette a María tekintetében Encarna asszony és Elías úr közös megegyezése szerinti gyermekelhelyezést, és helybenhagyta a Juzgado de Instrucción n.º 1 de Tremp (trempi 1. sz. vizsgálóbíróság) által hozott távoltartási végzést.
- 5 2023. március 20-án Encarna asszony a 2021. április 30-i ítélet végrehajtása iránti kérelmet nyújtott be Elías úr ellen a Juzgado de Primera Instancia n.º 19 de Barcelonához (barcelonai 19. sz. elsőfokú bíróság), mivel álláspontja szerint Elías úr nem tartja magát az említett ítéletben foglaltakhoz. Elías úr kifogást emelt az Encarna asszony által benyújtott végrehajtási kérelem ellen, aki pedig megtámadta e kifogást. Encarna asszony továbbá a közte és Elías úr közötti kapcsolat javítása és mederbe terelése érdekében sürgősséggel szülői koordinátor kirendelését kérte a bíróságtól.

Az alapeljárás feleinek lényeges érvei

- 6 Encarna asszony a szülői koordinátor kirendelésére irányuló kérelmét Elías úr azon az alapon támadja, hogy e kérelem elfogadhatatlan, és ha a bíróság annak

helyt adna, az ő számára a védelem hiányát eredményezné, és sértené a hatékony jogorvoslathoz való alapvető jogát.

- 7 Encarna asszony állítása szerint a szülők között konfliktus áll fenn, ami rossz hatással van a szülők mindegyikének a gyermekkel való kapcsolatára. Saját kapcsolata Mariával egy találkozóhelyen történő látogatásokra korlátozódik, így csak Elias úr közvetítésével – akinek a gyermekelhelyezést ítélték – van lehetősége értesülni a lányával kapcsolatos ügyekről. Elias úr azonban nem kommunikál Encarna asszonnyal, egyoldalú döntéseket hoz, és visszatartja a Mariával kapcsolatos orvosi és mindennapi információkat, dacára annak, hogy a szülői felügyeleti jog közösen illeti meg őket.
- 8 Az ügyészség megfelelőnek ítéli a szülői koordinátor bírósági kirendelését a Mariá szülei közötti kapcsolattartás megkönnyítésére. Az ügyészség továbbá nem tartja szükségesnek a második kérdés előzetes döntéshozatalra előterjesztését.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem rövid indokolása

- 9 A szülői koordinátor szerepe sem a katalán jogban, sem a spanyol jogrendszerben nem szabályozott. Egyes családjogi bíróságok akkor folyamodnak e megoldáshoz, amikor vita merül fel a szülők között a szülői felügyelet gyakorlása, a gyermekelhelyezés vagy a láthatás tekintetében. A bíróságok időnként a szülők közötti vagy a gyermek ellen irányuló erőszakos cselekmények esetén rendelik el a szülői koordinátor beavatkozását, mégpedig a felek, illetve a gyermek meghallgatása nélkül, továbbá nincs lehetőség a szülői koordinátor ellen kifogást emelni, sem a kirendelése ellen fellépni.
- 10 Kirendelését követően a szülői koordinátor a bírósági végzés alapján jár el, bármiféle alapul szolgáló törvényi vagy rendeleti előírás hiányában, valamint anélkül, hogy a felek hozzájárulása, illetve a gyermek meghallgatása szükséges lenne. A szülői koordinátor szolgáltatásainak költségei a szülőket terhelik, még akkor is, ha költségmentességben részesültek.
- 11 Szülői koordinátor igénybevétele esetén gyakori, hogy kirendeléséről a bíróság az ítélethozatalt követően határoz. E feladatkört általában a pszichológiában, a mediáció területén, vagy a szociális munkában jártas olyan személy látja el, aki nem tagja a bíróság személyzetének. A szülői koordinátor célja a család helyzetének megismerése és az ítéletben megállapított gyermekelhelyezés, láthatás vagy szülői felügyelet végrehajtásának szabályozása, ezért olyan döntéseket hozhat, amelyek kihatnak a gyermek családi életére.
- 12 Feladatai ellátásának megkönnyítése érdekében a szülői koordinátor hozzáfér a család által a családjogi eljárás lefolytatása céljából a bíróság rendelkezésére bocsátott azonosító adatokhoz. Ezenkívül a szülői koordinátor hozzáférést kap többek között a gyermek orvosi és iskolai adataihoz, továbbá jogosult kapcsolatba lépni szervezetekkel, intézményekkel, orvosi rendelőkkel, iskolákkal és más szervekkel a szűkebb és tágabb család általa szükségesnek ítélt minden adatához.

való hozzáférés érdekében, ideértve a bizalmas jellegű adatokat, például az orvosi információkat is.

- 13 A Ley Orgánica 3/2018 (3/2018. sz. alkotmányos törvény) lehetőséget biztosít a személyes adatok továbbítására az átadó és az átvevő törvényes feladataihoz közvetlenül kapcsolódó célokból, amennyiben ahhoz az érintett hozzájárult, és ha a továbbítást törvény írja elő. Az előterjesztő bíróság álláspontja szerint mind a szülői koordinátor beavatkozása, mind a felek és a gyermekek adatainak továbbítása jogilag megkérdőjelezhető, mivel nem az érintettek hozzájárulásán alapul, továbbá azt a törvény nem engedi meg. A bíróság megítélése szerint ily módon e gyakorlat sértheti a Charta 7., 8., 47. és 52. cikkének fényében a 2016/679 rendelet 6. cikke (4) bekezdésében a személyes adatok védelméhez való alapvető jogot.
- 14 Az előterjesztő bíróság álláspontja szerint a 2016/679 rendeletnek a Charta 24. cikkével együttesen értelmezett 6. cikke (4) bekezdését sértheti az adatoknak a szülői koordinátor számára a gyermek mindenek felett álló érdekének vizsgálata, illetve a gyermek előzetes meghallgatása nélkül történő továbbítása.
- 15 Ezen túlmenően a szülők közötti vagy a gyermek ellen irányuló erőszak eseteiben történő ilyen adattovábbítás ellentétes lehet a Charta 7. és 24. cikkének fényében értelmezve az Isztambuli Egyezmény 48. cikkének (1) bekezdésével, amely tiltja a kötelező alternatív vitarendezési eljárások igénybevételét.
- 16 Végezetül az említett bíróság úgy ítéli meg, hogy a bíróság által kirendelt szülői koordinátor díjazásának a szülőkkel való megfizettetése – olyan esetekben is, amikor költségmentességben részesültek – sértheti a Charta 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jogot.